

Broj: 13-125/26-2727/5

10. jul 2026. godine

Na osnovu člana 7 Zakona o državnim nagradama ("Sl. list CG", br. 17/19) i člana 25 Poslovnika o radu Žirija, Žiri za dodjelu Trinaestojulske nagrade, u sastavu: predsjednik Žirija, dr Trifun Savić, i članovi Žirija, Suljo Mustafić, zamjenik predsjednika, prof. dr Novak Jauković, Mitar Rakčević, Andrija Radulović, Novica Đurić, Qazim (Čazim) Muja, na sjednici, održanoj 10. jula 2026. godine, donio je

ODLUKU

O DODJELI TRINAESTOJULSKE NAGRADE

Trinaestojulska nagrada za 2026. godinu dodjeljuje se:

-prof. dr Sonja Tomović Šundić, redovna profesorica Univerziteta Crne Gore, za djelo Književna antropologija Danila Kiša;

-dr Snežana Dragičević i dr Snežana Vuksanović, doktorke bioloških nauka, za naučna dostignuća i naučni doprinos iz botanike u 2025. godini.

-prof. dr Nikola Vukčević, filmski reditelj i univerzitetski profesor, za međunarodnu promociju Crne Gore i percepciju filma „Obraz“ u 2025. godini;

Obrazloženje Odluke čini njen sastavni dio.

PREDSEDNIK ŽIRIJA
dr Trifun Savić

Žiri za dodjelu Trinaestojulske nagrade, u sastavu: predsjednik Žirija, dr. Trifun Savić, i članovi Žirija, Suljo Mustafić, zamjenik predsjednika, prof. dr. Novak Jauković, Mitar Rakčević, Andrija Radulović, Novica Đurić, Qazim Muja, na sjednici, održanoj 10. jula 2026. godine na Cetinju, nakon što je jedan kandidat povukao kandidaturu, sagledao je ukupno dvadeset šest (26) predloga respektabilnih imena i institucija, i donio je odluku o dodjeli tri godišnje Trinaestojulske nagrade: prof. dr. Sonja Tomović Šundić, redovna profesorica Univerziteta Crne Gore, za djelo Knjževna antropologija Danila Kiša, dr. Snežana Dragičević i dr. Snežana Vuksanović, doktorke bioloških nauka, za naučna dostignuća i naučni doprinos iz botanike u 2025. godini, prof. dr. Nikola Vukčević, filmski reditelj i univerzitetski profesor, za međunarodnu promociju Crne Gore i percepciju filma *Obraz* u 2025. godini.

Shodno Zakonu o državnim nagradama, a imajući u vidu da je riječ o najvišem državnom priznanju koje se dodjeljuje u čast Dana državnosti Crne Gore: "Godišnja Trinaestojulska nagrada dodjeljuje se građaninu ili državljaninu Crne Gore, grupi lica ili pravnom licu koje ima sjedište na teritoriji Crne Gore, za rezultate od izuzetnog značaja za Crnu Goru, ostvarene u godini koja prethodi dodjeli nagrade, u oblastima kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, sporta, prirodnih i društvenih nauka, privrede, ekologije, odnosno za djela ili ostvarenja u svim oblastima rada i stvaralaštva koja doprinose razvoju i afirmaciji Crne Gore."

Djelo prof. dr. Sonje Tomović-Šundić posvećeno Danilu Kišu predstavlja izuzetno književno i intelektualno ostvarenje. Autorica vješto spaja istorijske činjenice, filozofsku refleksiju i književnu imaginaciju, stvarajući slojevit portret jednog od najznačajnijih pisaca našeg kulturnog prostora. Kiš je prikazan ne samo kao književnik već i kao mislilac, humanista i nepokolebljivi branilac slobode duha. Kroz pažljivo oblikovanu naraciju otkrivaju se njegove unutrašnje dileme, životne borbe i stvaralačka snaga. Posebnu vrijednost djela čini duboko razumijevanje Kišove ličnosti i njegovog književnog univerzuma. Jezik je bogat, elegantan i prožet filozofskim promišljanjima koja čitaoca podstiču na razmišljanje. Autorica uspijeva da uspostavi ravnotežu između dokumentarnog i umjetničkog, čineći priču uvjerljivom i emocionalno snažnom. Djelo ne idealizuje svog junaka, već ga prikazuje u svojoj ljudskoj složenosti. Upravo zato djelo ostavlja snažan utisak autentičnosti. Čitalac postaje svjedok vremena u kojem su se preplitali istorija, politika i umjetnost. Kroz Kišov život otvaraju se univerzalna pitanja slobode, identiteta, odgovornosti i smisla stvaralaštva. Filozofska dimenzija djela prirodno se nadovezuje na književni tok, bez narušavanja ritma pripovijedanja. Svaka stranica svjedoči o temeljnom istraživanju i autoričinoj posvećenosti temi. Djelo istovremeno predstavlja omaž velikom piscu i promišljanje o sudbini intelektualca u izazovnim vremenima. Emotivna suptilnost i misaona dubina čine djela izuzetno vrijednim za širok krug čitalaca. Knjiga podstiče ponovno čitanje Kišovih djela i novo razumijevanje njegove književne zaostavštine. Stil profesorice Tomović-Šundić odlikuju jasnoća, elegancija i intelektualna rafiniranost. Djelo će posebno cijeniti ljubitelji književnosti koja uspijeva da spoji umjetničku ljepotu i filozofsku dubinu. Ovo je djelo koje ostavlja trajan utisak i nastavlja da živi u mislima čitaoca i nakon posljednje stranice. Djelo predstavlja značajan doprinos savremenoj književnosti i dostojan je književnog i naučnog ugleda svoje autorice.

Afirmisane botaničarke, naučna savjetnica dr Snežana Dragičević i muzejska savjetnica dr Snežana Vuksanović koautorke su rada u kojem su opisani novootkriveni rod *Petrolanium* Dragičević, Vuksanović & Surina i vrsta biljke *Petrolanium crnojevicii* Dragičević, Vuksanović & Surina iz flore Crne Gore. Dr Snežana Dragičević je otkrila novu vrstu i zajedno sa dr Snežanom Vuksanović i sedam eminentnih naučnika iz Hrvatske, Slovenije, Francuske, Španije i Kine obavila detaljna specijalistička istraživanja (morfometrijska, citogenetička, molekularna i ekološka) čiji su rezultati objavljeni u prestižnom svjetskom botaničkom časopisu TAXON u 2025. godini. Njihov višegodišnji terenski i naučnoistraživački rad rezultirao je otkrićem koje predstavlja jedan od najznačajnijih florističkih nalaza u dvovjekovnoj botaničkoj historiji Crne Gore. Otkriće nove vrste, a posebno novog roda, unutar dobro proučene porodice usnatica (Lamiaceae) predstavlja izuzetno rijedak taksonomski događaj na Balkanu i u Evropi. *Petrolanium crnojevicii* je usko specijalizovana, endemična i reliktna biljka, poznata sa samo jednog lokaliteta u okolini Cetinja. Istraživanja su pokazala da ova vrsta posjeduje morfološke i genetske osobine koje je jasno izdvajaju od svih poznatih srodnika, a posebnu naučnu vrijednost daje joj i činjenica da su njeni najbliži srodnici vezani za visokoplaninska područja Himalaja (preko 5.000 m nadmorske visine), što je značajno za proučavanje evolucije i biogeografije evroazijske flore. Doprinos dr Dragičević i dr Vuksanović ogleda se u otkriću nove vrste, ali i u dokazivanju postojanja potpuno novog roda za nauku, čime su unaprijedile saznanja o evoluciji i diverzitetu flore Balkana. Ovo otkriće potvrđuje status Crne Gore kao značajnog evropskog centra endemizma i biodiverziteta, i svjedoči da se i u malim naučnim sredinama mogu ostvariti otkrića uporediva sa rezultatima vodećih svjetskih istraživačkih centara.

Prof. dr Nikola Vukčević je 2025. godine ostvario izuzetan uspjeh svojim igranim filmom „Obraz“. Film je imao projekcije u 23 zemlje svijeta, uvršten u 31 zvaničnu festivalsku selekciju i osvojio 21 regionalnu i međunarodnu nagradu. Film "Obraz" predstavlja jedno od najozbiljnijih i najambicioznijih ostvarenja savremene crnogorske kinematografije. Najveća vrijednost filma jeste njegova univerzalnost. Iako je smešten u konkretan istorijski i regionalni kontekst, film govori o univerzalnom pitanju – da li je moguće ostati čovek u neljudskim okolnostima? Njegova poruka nije glasna, ali je postojana, nije nametljiva, ali je duboka. Film implicitno poručuje da hrabrost nije u oružju, već u odluci da se zaštititi slabiji. Ostvarenje je afirmisalo čovjekoljublje, humanost i etiku na umjetnički ubjedljiv i autentičan način.